

Postimehes 1887 ilmunud G. P. kiri Suhhumi piirkonna eestlaste elust. Taga-Kaukaasia: Abhaasia: Estonia. Eestlaste vilets olukord. Malaaria. Loodus, taimede kiire kasvamine. Elumajad. Põllud. Digiteeris A. Aule, kirjaviis muutmata.

Postimees (nr. 19), 2. mai 1887, lk. 2

Suchum-Kaleest: *Kiri Eestlaste elust.* „Nüüd on rohkem kui kaks kuud aega mööda läinud, kui mina viimast korda Tartus käisin, aga pääle selle reisisime oma kallist kodumaad maha jättes Suchumi. Sinna saades nägime õnnetuseks, et säääl mitte sündlik Eestlaste elupaik ei ole, iseäranis weel nendel, kes mitte lõunamaa kliimaga ei ole õppinud. Kui laewast wälja astusime, tuliwad linnas meile mõned Eestlased wastu, kes meid kohe kohkuma paniwad, üksigi ei olnud enam Eestlaste moodi; kõik oliwad näost kollased nagu pargitud nahk. Siis reisisime linnast Estonia külasse. Siin nägime niisamasugust pilti ja weel palju pahemaid. Mitmes majas käisime suguwendi waatamas. Igal pool oli haigeid, mõnes majas kaks ja kolm hinge, kes kõik külmas tõbes wärisesiwad, ja igas majas oli oma khinini (chinini) pott aknal. Kus seda ei olnud, säääl üteldi: „Homme waja linnast tooma minna, ilma selleta ei wõi siin üksigi elada”. — Loodus on küll ilus; maa on wäga hää ja taime-rikas: Kui kewade istutad ühe puu-oksa maha, kaswab ühe aastaga 5 kuni 6 jalga pikaks. Igal pool metsades kaswab kõikisugu wilja ja ka wiinamarjapuid, mis keerledes üles kuni suurte puude latwadeni kaswawad. Estonia küla maa on enamasti suure metsaga kaetud, kus mõned wanad ja ka wäga suured puud on. Muidu on mets igawene padrik, kibuwitsad ja ka muud weel hirksamate okastega puud ehk wäädid, mis mitu sülda pikad, jooksewad ühest puust ja põõsast teise, nii et üksigi inimene sääält läbi ei saa minna, kui ta oma ihu ei werista ja mõnes kohas on ka läbimine koguni wõimata. Elumajad on wäga pisukesed ja halwad 3 ja 4 jala kõrgusele postide otsa üles tehtud, et maapäälne niiske õhk haigust ei saadaks. Talwe ajal puhub külm tuul põranda alt ja ka iga seinaprao wahelt sisse, et pead kuue ja kasuka seljas hoidma, walgust paistab iga nurga wahelt rohkesti sisse. Seda ei ole säääl mitte laiskuse pärast, waid tuleb kõik haiguse pärast, mis neil ei anna mahti oma majasid parandada ega põldu harida. Põllud on enamasti kõik weel metsa all. — Nüüd palun teid nii hää olla, et kui mõni Eesti suguwend peaks teilt nõuu küsima Suchumi rändamise üle, et seda temale ära keelaksite. Mina ei soowi ühelegi inimesele seda enam ette wõtta. Mina olin kõigest 2 nädalit Suchumis; sääält reisisin ära Simferopoli, kus nüüd olen.

G. P.”